معین: یکی از اصلی‌ترین سرمایه‌های کشور را از دست دادیم

وزیر علوم دولت اصلاحات گفت: با درگذشت آیت‌الله هاشمی یکی از اصلی‌ترین سرمایه‌های کشور را از دست داده‌ایم. به گزارش ایسنا، مصطفی معین، وزیر علوم دولت اصلاحات اظهار کرد: ما یکی از اصلی‌ترین سرمایه‌های کشور را از دست دادیم که البته این موضوع تقدیر الهی است و باید به آن رضایت داد، اما در عین حال باید تا وقتی که چنین افرادی زنده هستند قدرشناسی بیشتری در مورد آنها انجام شود و در حال حاضر باید با تعقل و مطالعه زندگی ایشان و نقش مهم ایشان در پیش و پس از انقلاب و در دوران جنگ و سازندگی کسب عبرت شود.

ساعت‌شمار

۷ ساعت غمگین ایران

مهری جمشیدی /اعتماد

صبحگاه بیست و یکم دی ماه

عقربه‌ها قبل از آنکه ساعت هشت و سی دقیقه را نشان دهند، هواداران آیت‌الله را راهی خیابان‌ها می‌کنند. محدودیت‌های ترافیکی که از ساعت ۷ صبح به اجرا در می‌آید و میدان ولیعصر و فاطمی و مسیر فاطمی به انقلاب و نیز تمامی مسیرهای منتهی به دانشگاه تهران به دلیل حضور جمعیت مسدود شده و تردد اتومبیل‌ها ممنوع شده و نیروی انتظامی از ورود ماشین‌ها جلوگیری می‌کند.

ساعت ۸ صبح

آمبولانس حامل پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی حسینیه جماران را به مقصد دانشگاه تهران ترک می‌کند. عکسی که مهدی هاشمی بالای پیکر آیت‌الله داخل آمبولانس نشسته است دست به دست در کانال‌های خبری می‌چرخد. جمعیت به سوی دانشگاه تهران در حرکت است و درهای بسته دانشگاه به روی مردم عادی، ازدحام زیادی را در خیابان آزادی ایجاد کرده است.

ساعت ۸ و ۱۸ دقیقه

اندک اندک بر جمعیت حاضران میدان انقلاب و خیابان‌های منتهی به آن افزوده می‌شود و یک به یک، مقامات و مسوولان کشوری و لشکری از بین جمعیت به سمت درهای ورودی دانشگاه تهران هدایت می‌شوند. آمبولانس حامل آیت‌الله برای اقامه نماز میت وارد مصلای دانشگاه می‌شود.

ساعت ۸ و بیست و دو دقیقه

محسن هاشمی (فرزند آیت‌الله هاشمی) که همراه پیکر پدر وارد دانشگاه شده بود، مقابل دانشگاه تهران حاضر شد تا رسم قدردانی از حضور مردم را به‌جای آورد. او در مقابل جمعیت حاضر روبه‌روی دانشگاه تهران گفت: نمی‌دانم چگونه از حضور پرشور مردم تشکر کنم.

ساعت ۸ و چهل دقیقه

فائزه هاشمی، دختر آیت‌الله، سوار بر اتوبوس وارد دانشگاه تهران می‌شود. مردم با دیدن فائزه هاشمی انگشت‌ها را به نشانه پیروزی هاشمی بالا می‌برند و فائزه نیز با تکرار همین نشانه از داخل اتوبوس با مردم همراهی می‌کند.

ساعت ۸ و پنجاه و پنج دقیقه

مهدی و یاسر هاشمی در حاشیه مراسم تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در میان جمعیت حضور یافتند و مردم به ابزار همدردی با آنها پرداختند.

ساعت ۹ و سی و پنج دقیقه

خودروی حامل همسر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی از میان جمعیت حاضر در خیابان انقلاب، به دانشگاه تهران می‌رود.

ساعت ۹ و پنجاه دقیقه

پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی از آمبولانس خارج و در محل اقامه نماز قرار می‌گیرد. با ورود پیکر ایشان جمعیت به احترام ایشان سکوت کرده و یکی از مداحان به سوگواری برای جمعیت پرداخت.

ساعت ۹ و پنجاه و دو دقیقه

خودروی حامل حسن روحانی رییس‌جمهوری وارد دانشگاه تهران می‌شود.

ساعت ۱۰ و دو دقیقه

رهبر معظم انقلاب اسلامی وارد دانشگاه تهران شده و بر بالین یار دیرین انقلاب حاضر می‌شوند.

ساعت ۱۰ و پنج دقیقه

رهبر معظم انقلاب در حالی که برای اقامه نماز آماده می‌شدند؛ خطاب به جمعیت فرمودند: همه باید نماز بخوانند. حسن روحانی، آملی لاریجانی، علی لاریجانی، سیدمحمود علوی، محسن هاشمی، امامی کاشانی، احمد جنتی و محمدی گلپایگانی از جمله مسوولانی هستند که در صف بعدی به امامت مقام معظم رهبری؛ اقامه نماز را آغاز کردند. در میانه سکوت نماز تنها این جملات به گوش می‌رسد: الهی عفوک عفوک عفوک/ عفوک عفوک عفوک/ عفوک عفوک عفوک...

ساعت ۱۰ و ده دقیقه

اقامه نماز پایان می‌گیرد. رهبری انقلاب و روسای سه قوه با آیت‌الله هاشمی وداع می‌کند. مراسم تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی آغاز می‌شود. پیکر این مبارز سیاسی به سمت مرقد امام حرکت داده شد. در این هنگام ازدحام جمعیت به حدی رسید که چند نفر بر اثر فشار جمعیت از هوش رفته و فورا به حاشیه خیابان‌ها منتقل شدند. عزا عزاست امروز، روز عزاست امروز امام جمعه ما صاحب عزاست امروز/این همه لشکر آمده به عشق اکبر آمده/حسین حسین شعار ماست، شهادت افتخار ماست/عزا عزاست امروز روز عزاست امروز خامنه‌ای رهبر صاحب عزاست امروز، از جمله شعارهایی بود که از سوی مردم در طول مراسم تشییع سر داده می‌شد.

ساعت ۱۰ و پنجاه دقیقه

این‌بار جمعیتی به میزان خیابان‌های تهران در حرم امام گرد آمده‌اند. جمعیتی بی‌شمار که هر لحظه بر تعدادشان افزوده می‌شود، منتظر پایان مراسم تشییع در خیابان‌های تهران و انتقال پیکر برای تدفین و خاکسپاری در ضریح امام هستند.

ساعت ۱۰ و پنج دقیقه

به دلیل ازدحام جمعیت در مراسم تشییع، خودروی حامل پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی با کندی فراوان حرکت می‌کرد.

ساعت ۱۱

مراسم پیش از تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی با قرائت زیارت آل یاسین از سوی کمیل هاشمی بهرمانی، نوه برادر آیت‌الله آغاز شد.

ساعت ۱۱ و بیست دقیقه

سید حسن خمینی زودتر از همه مسوولان برای استقبال از پیکر آیت‌الله، وارد حرم امام خمینی می‌شود.

ساعت ۱۲ و چهل دقیقه

اعضای خانواده آیت‌الله هاشمی به حرم مطهر وارد می‌شوند.

ساعت ۱۳

با بازشدن درهای ورودی صحن، پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی وارد صحن شده و بر دستان مسوولان و مقامات و با مارش نظامی تشییع می‌شود.

ساعت ۱۳ و پنج دقیقه

پیکر آیت‌الله هاشمی برای تدفین و خاکسپاری به داخل ضریح منتقل می‌شود. خانواده هاشمی نیز با حضور در ضریح با آیت‌الله برای همیشه خداحافظی می‌کنند.

ساعت ۱۳ و سی دقیقه

پیکر آیت‌الله هاشمی به خاک سپرده می‌شود.

جمعیت در حرم منتظر بودند

این‌بار جمعیتی به میزان خیابان‌های تهران در حرم امام گرد آمده‌اند. جمعیتی بی‌شمار که هر لحظه بر تعدادشان افزوده می‌شود، منتظر پایان مراسم تشییع در خیابان‌های تهران و انتقال پیکر برای تدفین و خاکسپاری در ضریح امام هستند.

به جای دیوار، پل بسازیم

رییس‌جمهوری پس از پایان مراسم وداع باشکوه با رفیق دیرینه خود، در پیامی که در صفحه توییتر منتشر کرد، مردم را به آشتی و وحدت دعوت می‌کند. حسن روحانی در این پیام خطاب به ملت ایران می‌گوید: «امروز برای وداع با آن مرد تاریخ‌ساز همه آمده بودند؛ بیاییم از این فضا برای دوستی، آشتی و وحدت ملی استفاده کنیم. به جای دیوار، پل بسازیم».

سوژه روز

«اعتماد» بررسی می‌کند

سرنوشت مبهم مسوولیت‌های آیت‌الله

گروه سیاسی | ناطق نوری درست می‌گوید که مردم هنوز شوکه هستند؛ فقدان آیت‌الله هاشمی هر چه بگذرد بیشتر معلوم می‌شود. درگذشت آیت‌الله هاشمی علاوه بر اینکه حفره بزرگی در سیاست ورزی ایران ایجاد خواهد کرد چند منصب سیاسی مهم را هم خالی کرده است که تعیین جایگزین آیت‌الله هاشمی در آن مناصب زیاد طول نخواهد کشید. آیت‌الله هاشمی، رییس مجمع تشخیص مصلحت نظام بود و حالا باید جایگزین او در ساختمان خیابان جامی مشخص شود. او باید در مجمع تشخیص مصلحت نظام مشخص شود. جایگاه مهمی که گزینه‌های مختلفی در گمانه‌زنی‌ها برای آن مطرح می‌شود اما دو گزینه‌ای که بیش از همه آیت‌الله هاشمی شاهرودی و ناطق نوری هستند. با این همه اما محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره این گمانه‌زنی‌ها اظهارنظر روشنی نکرده و تنها گفته است: مسائل مربوط به مجمع تشخیص مصلحت نظام بر عهده رهبر انقلاب است. او در حاشیه مراسم تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی به تسنیم گفت: این مسائل مربوط به رهبر انقلاب است اما نهاد مجمع تشخیص هم به قوت خود باقی است. همان‌طور که محسن رضایی گفته است انتخاب دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام طبق قانون اساسی بر عهده رهبری است و آیت‌الله هاشمی از ابتدای تاسیس این نهاد ریاست آن را با حکم رهبری بر عهده داشت.

سرنوشت دانشگاه آزاد

ریاست هیات امنای دانشگاه آزاد منصب مهم دیگری است که به زودی باید جانشینی برای آن تعیین شود. انتخاب رییس هیات امنای دانشگاه آزاد با رای اعضای هیات امنای این دانشگاه تعیین می‌شود. تا اینجا در گمانه‌زنی‌های رسانه‌ای نام سیدحسن خمینی نوه بنیانگذار انقلاب بیشتر از هر گزینه دیگری مطرح می‌شود. این موضوعی بود که خبرنگار میزان از عبدالله جاسبی رییس سابق دانشگاه آزاد سوال کرد. اما جاسبی که خودش از اعضای هیات امنای دانشگاه آزاد هم هست فقط گفت: در شرایط فعلی هیچ چیز معلوم نیست و ما باید منتظر باشیم.

اعتدال یتیم شده

اما آیت‌الله هاشمی به ویژه بعد از انتخابات ۹۲ جایگاه ویژه‌ای در میان جریان اعتدالی داشت و به نوعی پدر معنوی آنها محسوب می‌شد. اینکه حالا چه کسی قرار است نقش او را در این حیطه بازی کند سوال مهم دیگری است که هنوز پاسخ روشنی ندارد. اما علی مطهری فکر می‌کند ناطق نوری چهره‌ای است که بیش از باقی شخصیت‌ها می‌تواند این نقش را بر عهده بگیرد. نایب‌رییس مجلس در حاشیه مراسم تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی به انتخاب گفته است: جای خالی آیت‌الله هاشمی هیچگاه پر نخواهد شد. علی مطهری درباره خالی شدن جایگاه آیت‌الله هاشمی در راس نیروهای اعتدالی در آستانه انتخابات ۹۶ هم گفت: تمام گروه‌ها و افراد معتدل جامعه باید تلاش کنند تا مردم نبود ایشان را کمتر احساس کنند. البته این را هم باید یادآور شوم که جای خالی ایشان به سختی پر خواهد شد. اما او در عین حال گفت که اگر بخواهیم شخصیت معتدلی را معرفی کنیم که بتواند نقش آیت‌الله هاشمی را برای گروه‌های اعتدالی و اصلاح‌طلب ایفا کند آقای علی‌اکبر ناطق‌نوری است. ایشان تا حدزیادی می‌تواند نقش آیت‌الله هاشمی را برای گروه‌های اعتدالی ایفا کند.

صندلی خالی منتخب اول خبرگان

اما آیت‌الله هاشمی، نماینده تهران در مجلس خبرگان رهبری هم بود. اسفند ماه سال گذشته بود که در انتخابات هفتم اسفند میلیون‌ها نفر از مردم پایتخت به پای صندوق‌های رای رفتند و او را به عنوان نفر اول خبرگان رهبری استان تهران انتخاب کردند. ۱۴ نفر بعد از او هم دقیقا همان کاندیداهایی بودند که در لیست «خبرگان مردم» که همان لیست مورد حمایت آیت‌الله بود قرار داشتند. حالا صندلی اول خالی شده است. آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در گفت‌وگویی که دو ماه پیش با روزنامه اعتماد داشتند در مورد ارزیابی‌اش از این مجلس گفته بود که «من از کسانی برای نامزد شدن اسم بردم که عمدتا در خبرگان بودند. یعنی شرایط را زیاد عوض نمی‌کرد، غیر از اینکه یکی، دو نفر را عوض می‌کرد. در عین حال اینهایی را که ما اسم بردیم، همه از شخصیت‌های قابل اتکا و اعتماد و مورد قبول خبرگان و رهبری هستند. در غیر از این لیست هم افراد با صلاحیت کم نیستند. کم کم یک عده از شخصیت‌های بزرگ روحانی که مسن بودند، از میدان خارج شدند یا فوت کردند یا ناتوان شدند و دیگر نیامدند و باید کاری می‌شد و آنچه می‌خواستیم، اتفاق نیفتاد. ولی همین خبرگانی هم که الان هستند، اگر اتفاقی بیفتد، می‌توانند وظیفه‌شان را انجام دهند. منتها ممکن است در آن سلیقه دیگری باشد.» این جایگاه از آنجا که انتخابی است تکلیف آن با رای مردم معلوم خواهد شد. طبق ماده ۷۹ آیین‌نامه اجرایی قانون انتخابات مجلس خبرگان، باید در استان تهران انتخابات میاندوره‌ای برگزار شود تا نماینده جایگزین ایشان انتخاب شود. باید دید در این انتخابات چه کسانی کاندیدا می‌شوند و چه گزینه‌هایی از فیلتر شورای نگهبان عبور خواهند کرد تا در معرض رای مردم قرار بگیرند.

فضای مجازی

روایت سیدحسن خمینی از بیقراری همسر هاشمی

به تن بی‌جان آیت‌الله می‌گفت بی‌معرفت حالا من بی تو چه کنم

یادگار امام در پستی اینستاگرامی از علاقه به آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی نوشت. به گزارش خبرآنلاین، سیدحسن خمینی در مطلبی در اینستاگرامش با عفت مرعشی همسر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی ابراز همدردی کرده است. متن این پیام به شرح زیر است: امروز تن حضرت آیت‌الله هاشمی را در خاک گذاشتند و من که به اندازه عمرم از این مرد خاطره دارم، ناباورانه نگاه می‌کردم. ۳۶ سال همسایه دیوار به دیوار بودیم و با فرزندان ایشان از کودکی هم‌بازی و هم‌درس و هم مدرسه. روزی همراه ایشان به سفر رفتم. جنگ بود و هزار خطر. مادرم از پدرم پرسید برای حسن خطر ندارد؟ یادم نمی رود که جواب شنید اگر خطری آشیخ اکبر را تهدید کند بگذار حسن را هم تهدید کند.

نمی دانم چرا ولی بسیار دوستش می داشتم. نوشته‌اند الحبّ و البغض یتوارثان (حب و بغض به ارث می رسند) شاید این نیز میراث ماست. در این سال‌ها و سال‌های مبارزه همسر مکرمه‌اش که سال‌ها از نزدیک‌ترین دوستان و همدمان همسر امام بود، بسیار سختی کشید. کمتر به ایشان تسلیت گفته شده است. لازم دانستم به این بانوی بزرگوار که از نوادگان مرجع عظیم‌الشأن حضرت آیت‌الله العظمی سید محمد کاظم یزدی (ره) است، مستقلا تسلیت بگویم. پریشب خطاب به بدن بی جان آقای هاشمی می گفت بی‌معرفت مگر قرار نبود مرا تنها نگذاری؟ حالا من بی تو چه کنم؟ تقدیر دیگرگونه رقم خورد.

مرور

وصیت‌نامه‌ای که آیت‌الله هاشمی در سال ۶۲ نوشته بود

وصیت‌نامه مختصری که هاشمی‌رفسنجانی در سال ۱۳۶۲ نوشته است و در خاطرات سال ۱۳۶۲ او به چاپ رسیده است.

به گزارش خبرآنلاین در متن این وصیت نامه آمده است؛

بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم

الحمدلله رب‌العالمین، اشهدان لااله‌الاالله، وحده لاشریک‌له واشهدان محمدا عبده ورسوله واشهد ان علیا واولاده المعصومین حججالله.

اکنون که برای اداره عملیات «خیبر» عازم جبهه هستم، مطالب زیر را به عنوان وصیت، یادداشت می‌کنم:

۱-وصیت‌نامه‌ای که در زندان اوین -قبل از پیروزی انقلاب نوشته‌ام و پس از آزادی آن را تمدید کرده‌ام -به اعتبار خود باقی است.

۲-فقط اضافه می‌کنم که یک‌سوم درآمد سهام شرکت البرز را صرف امور خیریه و رد مظالم نمایند. اگر در آینده سودآور شود.

۳-وجوهی که در گاوصندوق دفترم موجود است، در اختیار بیت‌المال بگذارند.

وصیت‌نامه مهم سیاسی امام که از طرف مجلس خبرگان در اختیار من است، در گاوصندوق بزرگ در دفترم ودیعه است.

۴-موجودی حساب بانک مسجد قبا را در امور خیریه صرف کنند.

۵-من ماپلم نوشته‌هایم را که به چاپ نرسیده، مخصوصاً فیش‌های «کلید قرآن» توسط افراد صالحی آماده چاپ و نشر گردد. اگر دوستانم این آرزوی من را برآورند، ممنونم و ان‌شاءالله در اجر آن شریک خواهند بود. لابد دوستانم در تربیت فرزندانم -که مسوولیت تربیت آنها را به خاطر کارهای عمومی، نتوانسته‌ام به‌خوبی انجام دهم- توجه مبذول خواهند نمود.

۶-از امام عظیم‌الشأن که به نمایندگی ایشان برای اداره جنگ به جبهه می‌روم، انتظار دارم از دعافراموشم نفرمایند.

۷-از نمایندگان محترم مجلس که ممکن است در برخوردها، گاهی با آنها تند و بی‌ادبانه حرف زده باشم، عذر می‌خواهم؛ امیدوارم ببخشند.

۸-اگر به فیض شهادت نائل گشتم، در پیشگاه الهی برای کسانی که حقی بر گردنم دارند، شفاعت خواهم کرد و لذا از آنها می‌خواهم که بزرگوارانه از حقشان بگذرند یا با مراجعه به وراث من، مطالبه نمایند و در این صورت بازماندگانم از ادای حقوقی که شرعا به اثبات برسد یا ظن به‌صحت آن پیدا کنند، دریغ نخواهند کرد. ان‌شاءالله در قرارگاه با فرصت بیشتر این وصیت‌نامه را تکمیل می‌کنم.

۱۳۶۲/۱۱/۳۰

اکبر هاشمی‌رفسنجانی

یادمان

محمود واعظی:

حفظ انقلاب عامل سکوت آیت‌الله هاشمی برابر تهمت‌ها و بی‌اخلاقی‌ها بود

گروه سیاسی | وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات گفت: «آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی همواره از اختلافات بین جناح‌ها و گروه‌های سیاسی کشور ناراضی و معتقد بود باید همه جریان‌ها به فکر پیشرفت و سازندگی کشور باشند.» به گزارش آنا جمله‌های کلیدی اظهارات محمود واعظی به شرح زیر است:

● «آقای هاشمی‌رفسنجانی شخصیتی است که در ابعاد مختلف دارای ویژگی‌ها و خصوصیت‌های خاص بود. اگر بخواهیم پیش از پیروزی انقلاب اسلامی سوابق مبارزاتی ایشان را بررسی کنیم، با یک روحانی شجاع و جسور مواجه‌ایم که چندین‌بار از سوی رژیم شاهنشاهی زندانی و به‌واسطه پیروزی انقلاب اسلامی از زندان آزاد شد.»

● «آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی یکی از شاگردان امام‌خمینی (ره) بود و هیچگاه در تهران و نجف ارتباط ایشان با امام قطع نشد.»

● همه وجود آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی متعلق به این نظام و انقلاب بود و زمانی که ایشان فرماندهی جنگ را برعهده گرفتند، دلیل آن حفظ انقلاب اسلامی بود.»

● اگر آیت‌الله هاشمی در برابر تهمت‌ها و بی‌اخلاقی‌ها سکوت می‌کرد، دلیل آن، حفظ انقلاب بود. ایشان همیشه در خدمت امام(ره) و رهبری بودند و همواره دو خط قرمز در زندگی خود داشتند که یکی از آنها حفظ دیانت در انقلاب و پیشبرد آن بود و دلیل دیگر این بود که بهتر از هر کسی می‌دانست این نظام بدون امام (ره) و رهبری نمی‌تواند به مقصد خود برسد و به عنوان یک نظام الگو و سرمشق برای امت اسلامی در جهان مطرح شود.»

● کسانی که معاند جمهوری اسلامی ایران هستند، می‌خواستند از آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به عنوان ابزاری برای ضربه زدن به نظام مقدس جمهوری اسلامی استفاده کنند اما دیدند که هاشمی از انقلاب جداشدنی نیست.»

● «آقای هاشمی همان‌طور که عمر بابرکت خود را در راه پیشرفت و اعتلای انقلاب اسلامی صرف کرد، مراسم فقدان ایشان هم باید در راستای وحدت و انسجام باشد چراکه ایشان همیشه به فکر آینده نظام بود.»

● «آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی منادی وحدت بود و معتقد بود کشور با تندروی پیشرفت نخواهد کرد بلکه اعتدال، راه موفقیت است.»

● «بنده در سفری در کنار آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی به حج مشرف شدم. رژیم عربستان سعودی در آن دوره بقیع را به روی زایران بسته بود و مردم باید از پشت پنجره قبور ائمه اطهار را زیارت می‌کردند. سران سعودی برای آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی و هیات همراهشان تمهیداتی در نظر گرفتند که درهای بقیع را باز کنند تا بتوانند زیارت کنند.

● که آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی برای زیارت بقیع می‌رفتند، مردم زیادی پشت پنجره‌های قبرستان حضور داشتند، ایشان به ماموران سعودی گفتند من از قسمتی می‌روم که زایران پشت پنجره ایستاده‌اند و از این مسیر رفتند و در راه با مردم سلام و احوالپرسی کردند. زمانی که آقای هاشمی قرار بود وارد قبرستان بقیع شوند، به ماموران همراه خود گفتند که تا ابتدا مردم وارد قبرستان بقیع بشوند و زیارت کنند و سپس من می‌آیم چون اگر من بروم ماموران سعودی مانع حضور زایران در قبرستان می‌شوند.

● این ترتیب ایشان همان ابتدای در ورودی ایستادند تا همه افرادی که پشت پنجره‌ها بودند وارد قبرستان شدند و زیارت کردند و سپس خودشان برای زیارت رفتند.

● آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی همیشه با مردم بود و افتخار ایشان این بود که خدمتگزار مردم باشد. اکنون ایشان از بین ما رفته است اما در مراسم تشییع پیکر این مجاهد خستگی‌ناپذیر دیدیم که ازدحام جمعیت به گونه‌ای بود که مسیر مراسم مسدود شده بود و این نشان از قدرشناسی مردم شریف ایران دارد.»

مولاوردی:

آیت‌الله هاشمی نشان داد همچنان محور وحدت است

گروه سیاسی | معاون رییس‌جمهور ایران در امور زنان و خانواده گفت: آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی باوجود اینکه مرارت‌های فراوانی دیدند، بسیار صبوری کردند و توانستند خودشان را در دل مردم جای بدهند. به گزارش ایلنا، جمله‌های کلیدی اظهارات شهیندخت مولاوردی به شرح زیر است:

● آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی یکی از تاثیرگذارترین شخصیت‌های دوران تاریخ معاصر ایران بوده و درواقع هستند و خواهند بود. باتوجه به ویژگی‌هایی که شخصیت ایشان به‌لحاظ مصلحت‌اندیشی و واقع‌نگری داشتند و نماد عقلانیت و عمل‌گرایی سیاسی بودند، به نظر می‌رسد به این زودی، نتوانیم کسی را برای پر کردن خلأ وجودی ایشان، جایگزین کنیم.

● مهم‌ترین ویژگی که شخصیت آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی را به‌ویژه در حدود یک دهه اخیر بارز و متمایز ساخته بود، همراهی ایشان با مردم بود. آیت‌الله هاشمی همواره مصلحت نظام و مردم را از منافع و مصالح شخصی ترجیح داده و همین مساله رمز ماندگاری ایشان در دل جامعه است.

● درمراسم تشییع پیکر آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی تقریبا همه حضور داشتند و مراسم منحصر به گروهی خاص نبود و این مساله نشان می‌دهد که ایشان توانسته همچنان محور وحدت باشد.

● نکته مهم دیگر اهتمام جدی آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی برای حفظ و بقای جمهوریت و اسلامیت نظام بود. درواقع آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی آن‌چنان که حضرت امام تاکید داشتند همواره هم به‌دنبال حفظ جمهوریت نظام و هم اسلامیت نظام، نه یک کلام بیشتر و نه یک کلام کمتر بوده است.

● آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی باوجود اینکه مرارت‌های فراوانی دیدند، بسیار صبوری کردند و توانستند خودشان را در دل مردم جای بدهند.

سرخط خبرها

● **معصومه ابتکار، معاون رییس جمهور: آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی یک نمونه موفق از یک سیاستمدار اخلاقی هستند که برای آرمان‌های خود تا آخر ایستاد. آیت‌الله هاشمی یک شخصیت جهانی و بین‌المللی هستند و نگاه توام با همگرایی و وحدت جهان اسلام و موضع محکم ایشان در مقابل دشمنان جهان اسلام و رژیم صهیونیستی و آنانی که می‌خواهند در منطقه آتش‌افروزی کنند، بسیار روشن بود.** ایلنا

● **غلامعلی حدادعادل، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام: آیت‌الله اکبر هاشمی‌رفسنجانی در ادوار مختلف از جمله هشت سال دفاع مقدس نقش فراموش‌نشدنی داشت. ایشان از راه‌های مختلف از جمله تریبون نماز جمعه با مردم سخن می‌گفت و از این طریق مردم را آگاه و امیدوار می‌کرد و آنان را در صحنه نگه می‌داشت.** ایرنا

چهره‌ها و گفته‌ها

شخصیت‌ها از هاشمی چه گفتند؟

● عباس آخوندی، وزیر راه و شهرسازی گفت: آیت‌الله هاشمی در زمانی که لازم بود مذاکره صلح را انجام دهد، مذاکرات را با شجاعت انجام داد و آن برهه زمانی بود که ملت را از ورطه‌های خطرناک نجات داد. اکنون همه ما داغدار ایشان هستیم، باید با حضور پررنگ و شفافیت در مواضع‌مان فقدان ایشان را پر کنیم. تسنیم

● کمال خرازی، رییس شورای راهبردی روابط خارجی گفت: نقش هاشمی در انقلاب بسیار آشکار و مبرهن است که مردم اینچنین برای رحلت ایشان عزاداری می‌کنند و این نشان از نقش بزرگ آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی دارد. ایشان امیرکبیر زمان بودند، در سازندگی نقش بسیار موثری داشتند، همچنین در هدایت و پیروزی جنگ نقش داشتند. خداوند رحمت‌شان کند. آنا

● محمود دعایی، عضو مجمع روحانیون مبارز گفت: مهم‌ترین برهه زندگی آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی پیروزی انقلاب و تعیین رهبری بود. صدا وسیما در این چند روز به بهترین نحو وظیفه خود را انجام داد. باشگاه خبرنگاران

● حمید میرزاده، رییس دانشگاه آزاد گفت: آیت‌الله هاشمی بیش از ۶۰ سال در همه عرصه‌های سیاسی و تاریخی قبل و بعد از انقلاب حضور داشت و موثر بود. خاطره آیت‌الله هاشمی هیچگاه از قلب و روح ملت ایران پاک نخواهد شد و مردم وی را امیر کبیر دوم می‌دانند. مهر

● احمد مسجدجامعی، فعال سیاسی اصلاح‌طلب گفت: در این دو روز به اظهارنظرها در مورد آقای هاشمی که نگاه می‌کنم می‌بینم الان شرایطی است که همه از او خوب می‌گویند. آن موقع هم که بد می‌گفتند ناجوانمردانه بود و خوبی‌های ایشان را به ناحق نادیده می‌گرفتند. من یادم هست یک بار از او پرسیدم چه سالی برای شما متفاوت و طلایی بوده است. ایشان گفت سال ۵۷ وقتی دلیل آن را از ایشان پرسیدم، گفتند به این جهت که همه با هم همدل بودند به نظرم دغدغه زندگی ایشان همین بود. ایلنا

● آیت‌الله ری‌شهری، تولیت آستان مقدس حضرت عبدالعظیم الحسنی (ع) گفت: عشق به نظام، رهبری و صداقت از جمله ویژگی‌های بارز ایشان بود. ایشان هم در دوران دفاع مقدس و هم بعد از آن نقش بارزی داشتند. ایرنا

● اکبر ترکان، مشاور رییس جمهور گفت: آقای هاشمی وجود و شخصیتش با انقلاب و امام پیوند خورده و فقدانش ضایعه غیرقابل جبرانی است. این فقدان قابل جبران نیست و خسارتی است که به انقلاب اسلامی وارد شده است. فارس

● سردار سلیمانی، فرمانده سپاه قدس جمهوری اسلامی گفت: «آقای هاشمی از ابتدا تاکنون یک رفتار و منش داشت اما هاشمی تاکتیک‌هایی داشت. جناح هاشمی هم استکبار ستیز و هم دشمن‌ستیز بود». «باید به آقا تسلیت گفت که حقیقتا بزرگ‌ترین مصیبت بر ایشان وارد شده است». آنا

● محمدجعفر منتظری، دادستان کل کشور گفت: مردم به خدمتگزاران خود علاقه‌مندند، حضور پرشور مردم در مراسم امروز تشییع آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی نشان می‌دهد که آنها همیشه در صحنه هستند. فارس

● مسعود پزشکیان، نایب‌رییس مجلس گفت: تحمل در مقابل همه نامرادی‌ها و بی‌انصافی‌ها از ویژگی‌های آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی بود، هر کسی نمی‌تواند این روحیه را داشته باشد و با وجود همه این مشکلات ایشان همچنان محکم در مسیر انقلاب و پشتیبان انقلاب بودند. آینده مشخص خواهد کرد که وجود آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی چقدر اهمیت داشت و او قطعا جایگزینی نخواهد داشت. اینها کسانی بودند که در سختی‌ها بار آمده بودند و ویژگی‌های خاصی داشتند که فقط در مسیر این سختی‌ها در طول این پنجاه سال مبارزه می‌شد این ویژگی‌ها را کسب کرد. ایسنا

● سردار احمد وحیدی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام گفت: آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی همیشه به خط و مبانی اندیشه‌های امام (ره) و رهبر معظم انقلاب کاملا پایبند بود و به آن عمل کرد. یکی از حوزه‌های مهم درگیری ایشان با جریانات نفاق و ضدانقلاب بود که حتی موجب ترور وی در سال‌های اول انقلاب توسط این افراد شد. تسنیم

● محمدباقر نوبخت، سخنگوی هیات دولت گفت: امروز ما شاهد یک انسجام ملی هستیم و توصیه‌ای که آیت‌الله هاشمی به مردم همیشه داشت؛ حفظ این انسجام ملی بود. با عنایت به اینکه رهبری نظام یکی از شاخص‌های جدی و مهم برای حفظ این انسجام است. امروز دولت و مردم یک پشتیبان، مدیر فهیم و صبور را از دست دادند و مقام معظم رهبری نیز یک دوست و یار باوفا را از دست دادند. ایلنا

● حمید ابوطالبی گفت: باور به پیوند مظلومیت هاشمی با سفرکردگان مظلوم، امیدی پدید آورده است که مسیر اعتدال و صمیمیت ملی را در قلب ملت جاودان خواهد کرد. باور به پیوند مظلومیت هاشمی با سفرکردگان مظلوم، امیدی پدید آورده است که مسیر اعتدال و صمیمیت ملی را در قلب ملت جاودان خواهد کرد. هاشمی از میان ما رفت، ولی اندیشه اعتدال، فداکاری‌های ملی، مردم باوری، و مظلومیت تلاش‌های صمیمانه او در ذهن و خاطر ملت استوار خواهد ماند. ایرنا